

# Hoofdpijnenverslag van de internetconsultatie

## **Subsidieregeling stimulering verwijdering medicijnresten rioolwater tweede tranche**

Het hoofdpijnenverslag is een samenvatting van de ingediende reacties. De reacties zijn gesorteerd op (hoofd)thema's. Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat reageert inhoudelijk per thema in dit verslag.

## Algemene informatie over de internetconsultatie

### In het kort

Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) bereidt een subsidieregeling voor. De subsidieregeling biedt waterschappen financiële ondersteuning bij de aanleg van een vergaande zuiveringstrap (vierde trap) op hun rioolwaterzuiveringsinstallaties. Dit helpt bij het verwijderen van microverontreinigingen, zoals medicijnresten, uit het rioolwater.

### Voor wie is deze subsidieregeling belangrijk?

**Direct belang:** de waterschappen die voor eind 2028 een vergaande zuiveringstrap willen bouwen op een van hun rioolwaterzuiveringsinstallaties. Er kan vanuit een waterschap voor meer installaties een losse aanvraag worden gedaan.

**Indirect belang:** de burger, omdat hiermee de kwaliteit van het gezuiverde rioolwater verbetert. Daarmee verbetert de kwaliteit van het oppervlaktewater. Hierdoor is minder energie nodig om drinkwater te maken vanuit dat oppervlaktewater.

### Wat is het doel van de subsidieregeling?

Met deze subsidieregeling wil het ministerie van IenW alvast een impuls geven in de bouw van deze vierde trappen. Via de Richtlijn Stedelijk Afvalwater wordt deze trap verplicht op veel rioolwaterzuiveringsinstallaties. Met deze vergaande zuiveringstrap kunnen veel medicijnresten uit het rioolwater worden gezuiverd. Dit helpt bij het oplossen van de problemen rondom drinkwaterproductie, recreatie en natuur.

### Indieners

Van 10 januari tot en met 21 februari 2025 kon worden gereageerd op deze Subsidieregeling en de toelichting. Er zijn in totaal drie reacties ingediend, hiervan zijn er twee openbaar.

Indieners zijn:

- Lokale overheden: 1 reactie (namens 2 waterschappen);
- Particulieren: 1 reactie;
- Bedrijfsleven en branche: 1 reactie.

## Algemeen beeld van de reacties

In onderstaand overzicht is een algemeen beeld geschetst van de reacties. De reacties op de internetconsultatie geven aan dat er een aantal verbeterpunten zijn in de regeling en de toelichting, welke meegenomen kunnen worden. Ook zijn er vragen gesteld over de relatie tussen de werkinstructies voor bemonstering ter bepaling van het verwijderingsrendement. Zoals de instructies die zijn opgenomen in de regeling en de methode die is opgenomen in de herziene Richtlijn Stedelijk Afvalwater (2024/3019). Deze komen niet overeen, omdat de nieuwe Nederlandse methode een beter beeld van de verwijderingspercentages lijkt te geven en de methode zoals genoemd in de Richtlijn nog niet is uitgewerkt. Hier wordt de komende jaren nog een Europese Uitvoeringshandeling voor opgesteld. Het sentiment van de reacties is daarmee overwegend licht kritisch.

De drie reacties betreffen de volgende thema's:

Thema 1: De kosten voor deze subsidie worden betaald door de burger. Deze is daarmee ook vanuit financiering indirect betrokken.

Thema 2: Ook bronaanpak bij zorginstellingen moet te financieren zijn met deze regeling.

Thema 3: Verzoek tot verduidelijking van een aantal punten in de regeling.

### **Inhoudelijke reactie van het Ministerie:**

Het aantal reacties is beperkt. Deze worden daarom hieronder per thema toegelicht.

## Reacties per thema

Hieronder volgt de toelichting waarom iets is aangemerkt als thema.

**Thema 1:** De kosten voor deze subsidie worden betaald door de burger. Deze is daarmee ook vanuit financiering indirect betrokken.

Volgens de respondent is de burger niet alleen betrokken omdat het water schoner wordt door het plaatsen van de vierde trap, maar ook via de belastingen betaald voor de subsidie van de vierde trap. Daarnaast draagt de burger via de waterschapsbelasting bij aan de bouw van de vierde trap voor dat deel dat niet vanuit de subsidie wordt gefinancierd. Het verzoek is dit in de consultatie te vermelden.

### **Inhoudelijke reactie van het Ministerie:**

De burger financiert inderdaad via de belastingen de taken die de Rijksoverheid uitvoert. Daarmee betaalt de burger ook mee aan deze subsidieregeling. Dit wordt verduidelijkt in het beleidskompas; daarom past het ministerie deze subsidieregeling niet aan op basis van deze opmerking.

**Thema 2:** Ook bronaanpak bij zorginstellingen moet te financieren zijn met deze regeling.

De respondent geeft aan dat de problematiek van medicijnresten in het rioolwater een waterketenprobleem is en op verschillende plaatsen in de keten moet worden aangepakt. Een

groot deel van de medicatie wordt thuis gebruikt, maar er zijn ook puntbronnen. Dicht bij de bron zuiveren van medicijnresten kan effectief zijn om medicijnresten af te vangen. Volgens de respondent moet het Rijk meer mogelijkheden stimuleren voor het effectief oplossen van de problematiek van medicijnresten in het afvalwater. En dus niet alleen middelen beschikbaar stellen voor 4<sup>e</sup> trappen op rioolwaterzuiveringsinstallaties.

#### **Inhoudelijke reactie van het Ministerie:**

De oproep van de respondent om ook subsidieruimte te bieden voor een bronaanpak bij zorginstellingen is begrijpelijk, gezien deze respondent zuiveringsfilters levert aan zorginstellingen. In de landelijke ketenaanpak 'Medicijnresten uit water' wordt ketenbreed gewerkt aan het verminderen van medicijnresten in het water ([Kamerbrief 27625 nr. 693](#)). Daarbij wordt ook gekeken naar bronaanpak tegenover zuiveren op een rioolwaterzuiveringsinstallatie. Welke de voorkeur heeft is afhankelijk van de lokale omstandigheden. Gemiddeld gezien komt het grootste gedeelte van de medicijnresten in effluent (gezuiverd rioolwater) van rioolwaterzuiveringsinstallaties uit huishoudens (80 – 85%), en niet uit zorginstellingen. Daarnaast wordt een vierde zuiveringsstap op veel rioolwaterzuiveringsinstallaties in Nederland een verplichting vanuit de Richtlijn Stedelijk Afvalwater. Hierop vooruitlopend heeft de Minister van Infrastructuur en Waterstaat ingezet op deze subsidieregeling. Dit biedt de mogelijkheid om lerend een vierde zuiveringstrap te plaatsen en zo waardevolle ervaring te verzamelen voor de bouw van de overige vierde trappen. Deze subsidieregeling is gericht op ervaring opdoen op het bouwen van vierde trappen op rioolwaterzuiveringsinstallaties voor stedelijk afvalwater. Daarom is deze subsidieregeling specifiek gericht op eigenaren van stedelijke rioolwaterzuiveringsinstallaties, oftewel de waterschappen.

Het ministerie past deze subsidieregeling daarom niet aan op basis van deze opmerking.

#### **Thema 3:** Verzoek ter verduidelijking van een aantal punten in de regeling.

De respondent heeft een tweetal opmerkingen geplaatst ten behoeve van verduidelijking van de regeling en toelichting. De eerste betreft een verduidelijking van wat verstaan wordt onder de looptijd van het project of het einde van het project (artikel 9, lid 7 en 8).

De tweede opmerking betreft de aangewezen bemonsteringsmethode voor bepaling van het verwijderingsrendement. Hierbij is de keuze gemaakt om twee werkinstructies toe te staan, welke naar verwachting niet (geheel) gaan aansluiten bij de werkinstructie van de Richtlijn Stedelijk Afvalwater (EC 2024/3019).

#### **Inhoudelijke reactie van het Ministerie:**

De eerste opmerking verzoekt een verduidelijking van artikel 9, lid 7 (en 8) betreffende de looptijd van het project. Dit was inderdaad niet geheel duidelijk. Dit is in de definitieve subsidieregeling aangepast in de regeling en in de toelichting. Hierbij is aangegeven dat gedurende vijf jaar na het in gebruikstellen van de installatie jaarlijks gerapporteerd wordt over de voortgang en bevindingen van het project. Het ministerie deze subsidieregeling aangepast op basis van deze opmerking.

De tweede opmerking betreft de aangewezen bemonsteringsmethode voor bepaling van het verwijderingsrendement. In overleg met de waterschappen en Rijkswaterstaat is ervoor gekozen om ruimte te bieden aan de waterschappen om te kiezen welke bemonsteringsmethode zij gebruiken voor het bepalen van het verwijderingsrendement. In de eerste subsidieregeling is een methode uit 2020 opgenomen, waarbij met 48 uren debiet- of tijdproportionele monsternamen wordt gewerkt. De afgelopen jaren is gewerkt aan een nieuwe werkinstructie die met 24-uren debietproportionele monsternamen werkt. Uit onderzoek van STOWA blijkt dat deze methode een beter beeld geeft van het verwijderingsrendement dan de 48-uren monsters uit de oude methode. De Richtlijn Stedelijk Afvalwater geeft aan dat gewerkt moet worden met 48-uren monsters voor de bepaling van het verwijderingsrendement van microverontreinigingen of alternatieve methoden, mits kan worden aangetoond dat deze gelijkwaardige resultaten opleveren. In de Richtlijn Stedelijk Afvalwater (EC 2024/3019) is ook opgenomen dat de Europese Commissie een uitvoeringshandeling kan vaststellen om de monitorings- en bemonsteringsmethode vast te stellen voor het bepalen van het verwijderingsrendement. Deze uitvoeringshandeling wordt komende jaar/jaren opgesteld. Het is nog onbekend wanneer deze wordt vastgesteld. Dit betekent dat er nu nog geen vastgestelde methode beschikbaar is vanuit de Richtlijn Stedelijk Afvalwater. Daarom is er voor gekozen de Nederlandse werkinstructies (zowel oud als nieuw) op te nemen in de regeling. Dit is ook afgestemd met waterschappen en Rijkswaterstaat. Het ministerie heeft de subsidieregeling niet aangepast op basis van deze opmerkingen.

## Vervolgproces

Alle ontvangen reacties zijn geanalyseerd en samengevat in dit verslag. Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat heeft de nuttige en belangrijke onderdelen van deze reacties in de regeling en toelichting verwerkt.

De inbreng van de internetconsultatie wordt samengevat opgenomen in de toelichting van de Tijdelijke subsidieregeling stimulering verwijdering medicijnresten tweede tranche. Daarna doorloopt de subsidieregeling de verdere stappen tot publicatie in de Staatscourant en de openstelling van de subsidieregeling. Dit heeft plaatsgevonden op 24 oktober 2025 ([Staatscourant 2025, 35618 | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen](#)).